

Thuisfront

Vanaf zondag 9 mei zendt BNN/VARA om 20.20 uur de dramaserie 'Thuisfront' uit (4 afleveringen van elk 50 min). In deze serie wordt een fictief bataljon militairen (acteurs) gevolgd na hun terugkeer van een missie in Afghanistan/ Uruzgan. 'Ze worden nog altijd achtervolgd door een voorval tijdens hun missie. De oorlog woedt voort in hun hoofd en aan het thuisfront moeten ze vechten voor erkenning'. Alle veteranen zijn getekend door de missie, maar allemaal reageren ze op hun eigen manier (bijvoorbeeld een fysiek gewonde militair en militairen met geestelijke klachten, waaronder PTSS). Ook voelen zij zich niet gewaardeerd en voelen zij zich niet erkend (geen gevechtsinsigne na een heftig voorval en ze mogen niet meelopen met defilé op Veteranendag). De serie speelt zich af ongeveer 4 jaar na dato, waarin door middel van flashbacks en herbelevingen wordt teruggeblikt op het incident.

Tijdens een patrouille rijdt een van de wagens op een IED, waarna de groep in een vuurgevecht beland. Er wordt om luchtsteun gevraagd. Op het moment van vuren vanuit de lucht, ziet de groep op de grond burgers (waaronder kinderen) uit de quala rennen en zijn zij niet meer in staat de aanval tijdig af te breken.

De makers hebben aangegeven een zo realistisch mogelijk beeld te willen schetsen. Ze willen graag een eerlijk verhaal vertellen over de missie in Afghanistan. Een serie waarin veteranen (actief en post-actief) rondlopen met ieder een eigen gevoel (zoektocht naar waardering, aanpassingsproblemen, fysieke klachten, etc.) na het samen meemaken van een heftige gebeurtenis.

Medewerking Defensie

Dco heeft destijds (eind juli 2020) geadviseerd gedeeltelijk medewerking te verlenen, met als doel een zo realistisch mogelijk en waarheidsgetrouw beeld neer te zetten van de PTTs-klachten en de zorg die vanuit Defensie wordt verleend. Dit heeft geresulteerd in een gesprek met collega's van de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg en heeft (met name) de Landmacht gefaciliteerd door een voertuig en een locatie ter beschikking te stellen voor enkele opnames.

Defensie heeft vooraf geen inzage gehad in het script en heeft op geen enkele wijze invloed gehad op de inhoud.

Beoordeling

Een aantal collega's van Defensie en het Nederlands Veteraneninstituut heeft afgelopen maandag de kans gehad de serie te bekijken en te beoordelen of er wellicht gecommuniceerd moet worden naar de eigen medewerkers en (Afghanistan-)veteranen.

In het kort: alles wat in 20 jaar Uruzgan is gebeurd (in Afghanistan en in Nederland) is in deze serie gestopt. Zowel MGGZ als Defensie komen niet echt positief in beeld. Het gaat over een eenheid waarbij een veteraan meteen (met gestolen handgranaat) zelfmoord pleegt. Vervolgens na de begrafenis (met Brothers in Arms als nummer) gaat het met het grootste gedeelte van de groep niet goed. Herbelevingen, moord op een agent, veteraan zonder benen die door Defensie geen/ gedeeltelijke MIP krijgt, dochter die bang is van haar vader e.d. De climax is dat men een statement wil maken op Veteranendag. Daar wordt naar toe gewerkt. Commandant moet, als hij zijn baan wil behouden (dreigement van zijn leidinggevende) zijn eenheid 'verraden'. Politie en Defensie denken dat er een aanslag gepleegd gaat worden. Uiteindelijk wordt er met een tank (een 434) naar Den Haag gereden. Op het einde gaan er veel mensen dood, ontploffingen, ME/DSI, ed.

Wat de programmamakers wel goed neerzetten, is de rol van het thuisfront. Hoe zij hun gezin willen beschermen, maar ook achter hun partner willen blijven staan. En ook een stukje over de band tussen thuisfronters onderling. Dat is best lastig te snappen voor

iemand die Defensie niet kent en wordt wel duidelijk. Maar ook hier gaat het wel alleen om probleemgevallen.

Elke aflevering begint met de boodschap dat de serie is "geïnspireerd op ware gebeurtenissen". Wat deze precies zijn, wordt niet vermeld. In de serie zijn allerlei gebeurtenissen van 20 jaar Uruzgan / Afghanistan in 4 afleveringen gestopt. De verwachting is dat daar veteranen en/of thuisfronters op zullen aanslaan en negatief over zullen berichten op sociale media.

Ook wordt er een eenzijdig beeld geschetst van (psychosociale) problematiek bij militairen. In de serie komt het gros van de groep met problemen, terwijl uit onderzoek blijkt dat dit niet het geval is. De gehoopte nuance is dus niet aangebracht in het verhaal. Daarbij wordt de belangrijke rol die het thuisfront heeft helaas onvoldoende belicht in onze ogen, evenals de zorg die er voor hen is (vanuit Defensie en het NL VI).

Helaas wordt de rol van de KMar niet goed weergegeven in de serie. De KMar maakt een soort jacht op de verdachte militair(en). Ook wordt het beeld geschetst dat je maar beter je mond kan houden bij Defensie en dat je niet kenbaar moet maken te worstelen met / hulp te zoeken voor (psychosociale) problemen.

Samenvattend

Defensie werkt op allerlei manieren mee aan verschillende televisieproducties. Helaas wordt in deze fictieve serie een beeld geschetst waar wij ons niet in zijn geheel in herkennen. De aangeboden hulp heeft niet geleid tot een genuanceerder beeld in de serie. Overigens is het altijd goed dat er gesproken wordt over het belangrijke en gevaarlijke werk van militairen en de erkenning voor hun werk, van collega's, politiek en de (Nederlandse) bevolking. Dit geldt ook voor (psychosociale) problematiek bij militairen. Aandacht hiervoor is goed. Het is aan ons het beeld recht te zetten dat elke uitgezonden militair kampt met problemen. Hiervoor zijn wij een (pers)briefing aan het voorbereiden.

Communicatie

Dco neemt contact op met BNN/VARA en adviseert de omroep om in de aftiteling een bericht mee te nemen dat veteranen en hun thuisfront met vragen of behoefte aan hulp contact kunnen opnemen met het Veteranenloket (088-3340000).

Het NL VI informeert ten eerste Veteranenloket, zorgcoördinatie en maatschappelijk werk over deze serie zodat zij voorbereid zijn op mogelijk extra (zorg)vragen. Verder plaatst zij rondom de eerste uitzending een melding dat deze serie er is en waar deze over gaat richting veteranen en hun thuisfront. Ook informeert zij de organisatoren van de Veteranendag. Intern Defensie worden de MGGZ en KMar ingelicht.

Mochten er vragen komen bij Defensie dan gebruiken wij de volgende lijn van woordvoering:

- Erkenning voor het gevaarlijke werk van militairen is belangrijk
- Militairen worden tijdens hun werk soms geconfronteerd met heftige situaties
- Ieder militair ontvangt zorg van Defensie voor, tijdens en na de uitzending. Ook als er geen klachten zijn

- Wij vinden de gebeurtenissen in de serie heftig en dat zijn ze ook. Wij herkennen ons niet in het beeld dat elke veteraan kampt met psychosociale problemen. Met het gros van de militairen gaat het goed (verwijzing naar onderzoeken, zoals [Veteraan, hoe gaat het met u? \(nlveteraneninstituut.nl\)](http://nlveteraneninstituut.nl))

- Veteranen kijken overwegend positief terug op hun uitzending(en). Zij hebben kameraadschap, saamhorigheid en onderling vertrouwen ervaren en kijken met voldoening en trots terug op de missie*
- Voor bijna de helft van de veteranen (45%) is de invloed van de uitzending op het leven (zeer) positief. Ongeveer twee op de vijf veteranen (39%) ervaart zowel een positieve als een negatieve invloed op het leven. Een relatief klein deel ervaart alleen een negatieve invloed van de uitzending op het verdere leven (5%)*
- Post-actieve veteranen geven hun kwaliteit van leven gemiddeld een 7,9. Ongeveer 8% van de veteranen geeft hun kwaliteit van leven een 6 of lager*
- Uit onderzoek van Defensie blijkt dat, 6 maanden na uitzending, bij 88% van de ondervraagden het goed tot uitstekend gaat qua gezondheid**
- 5,6% van de actief dienende militairen was in 2020 in behandeling bij de Militaire Geestelijke Gezondheidszorg. Van hen heeft 23% de hoofddiagnose trauma- en stressorgerelateerde stoornissen. Dit is breder dan alleen PTSS, maar omvat ook stoornissen zoals aanpassingsstoornissen***
- De actief dienende militairen en post-actieven/veteranen geven de MGGZ een cliënttevredenheidsscore van 8,9***
- Defensie biedt, samen met het veteranenloket van het Nederlands Veteraneninstituut en het Landelijk Zorg Systeem voor Veteranen, zorg aan eenieder die dat wil
- Het thuisfront speelt een belangrijke rol voor, tijdens en na de missie. Er zijn speciale momenten waarop ook zij geïnformeerd, betrokken en ondersteund worden
- Ook zij worden voor, tijdens en na een uitzending begeleidt. Ook voor hen is er zorg en ondersteuning via het Veteranenloket beschikbaar (8,6% caseload is thuisfront). Bijvoorbeeld door Bedrijfsmaatschappelijk werk van Defensie, het LZV en NL VI (denk aan weekenden en (lotgenoten)dagen)
- Defensie heeft een faciliterend bijdrage geleverd door een voertuig en een locatie voor opnames ter beschikking te stellen.
- Dit hebben wij gedaan omdat aandacht voor (psychosociale) problematiek is belangrijk, evenals erkenning.

* bron: Onderzoek: 'Veteraan, hoe gaat het met u?' (2019)

** bron: Onderzoek TOS 2019

*** bron: Factsheet MGGZ 2020